

24.03.2022

ISP: Prvá pomoc zabránila prepúšťaniu a pomohla firmám prežiť

Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR vyplatilo k marcu 2022 cez 2,42 miliardy eur na udržanie zamestnanosti. Prvá pomoc určená zamestnávateľom, zamestnancom a živnostníkom bola počas pandémie hlavným nástrojom na podporu zamestnanosti a ochranu príjmov pracujúcich. Predstavuje najväčšiu pomoc od štátu spomedzi všetkých rezortov na Slovensku. Prostredníctvom nej sa ministerstvu podarilo k marcu 2022 podporiť takmer tretinu pracovných miest. Najviac pomohla v odvetví ubytovacích a stravovacích služieb, ktoré boli epidémiou zasiahnuté obzvlášť ťažko. Vyplýva to z analýzy Inštitútu sociálnej politiky (ISP) o dopadoch štátneho projektu známeho ako Prvá pomoc.

Inštitút sa pozrel na to, ako táto forma finančnej podpory pomohla malým firmám do 50 zamestnancov počas prvej vlny pandémie. „**Pri hodnotení pomoci sa porovnávali firmy, ktoré pôsobili v okresoch viac zasiahnutých pandemiou s firmami v okresoch, ktoré boli zasiahnuté menej,**“ vysvetľuje spôsob hodnotenia jeden z dvojice autorov analýzy Matěj Bělín. Pandémia ovplyvňuje fungovanie firiem jednak priamo, pretože firmy čelia výpadkom chorých zamestnancov a oneskoreným dodávkam, ale aj nepriamo, pretože zákazníci obmedzujú svoju mobilitu a spotrebu. Dalo sa preto očakávať, že účinok Prvej pomoci bude viditeľnejší v ťažšie postihnutých regiónoch.

Prvá pomoc zachránila ohrozené pracovné miesta

Dáta z analýzy ukázali, že podporené a nepodporené firmy reagovali na zhoršujúcu sa epidemickú situáciu rôzne. Keď začal počet prípadov COVID-19 v okrese narastať, prepúšťanie v nepodporených firmách naďalej kopírovalo celoslovenský trend prepúšťania. V podporených firmách však finančná pomoc výrazne zredukovala počet prepustení. „**Čím horšia bola epidemická situácia, tým väčší počet miest sa zachránil. Prvá pomoc pomáhala najviac v odvetví ubytovacích a stravovacích služieb, ktoré bolo epidémiou zasiahnuté najviac,**“ uvádza spoluautor.

Podklad pre legislatívu

Skúsenosti z prvej vlny pandémie poslúžili ako základ pre Zákon o podpore v čase skrátenej práce (z.č. 215/2021 Z. z.), ktorý nadobudol účinnosť v marci tohto roka. Na základe záverov analýzy Inštitútu sociálnej politiky sa dá povedať, že takýto systém podpory by mal v prípade krízy porovnateľnej s prvou vlnou pandémie COVID-19 efektívne pomôcť firmám a zamestnancom. Autormi analýzy sú Matěj Bělín a Marcela Veselková.

Súvisiaci komentár inštitútu nájdete na nasledujúcom odkaze <https://institutsocialnejpolitiky.sk/wp-content/uploads/2022/03/Belin-a-Veselkova-2022-Prva-pomoc.pdf>

Plnú verziu analýzy nájdete v anglickom jazyku na nasledujúcom odkaze:

<https://institutsocialnejpolitiky.sk/wp-content/uploads/2022/03/Belin-and-Veselkova-2022-Job-Retention-Scheme-in-Slovakia.pdf>

O Inštitúte sociálnej politiky

Inštitút sociálnej politiky je hlavný analytický a poradný útvar Ministerstva práce, sociálnych vecí a rodiny SR.

Venuje sa analýzám sociálnych politík, politík zamestnanosti a trhu práce, aby vláde aj širokej verejnosti prinášali spoľahlivé odporúčania, ktoré vedú k tvorbe kvalitných verejných politík. Viac informácií o inštitúte nájdete na <https://institutsocialnejpolitiky.sk>